

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یازدهمین گزارش سه‌ماهه وزارت امور خارجه

به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی

در خصوص اجرای برجام

(۲۷ تیر لغایت ۲۶ مهر ۱۳۹۷)

گزارش حاضر یازدهمین گزارش وزارت امور خارجه است که در اجرای تبصره یک قانون «اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام» مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی تهیه شده و به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.^۱ این گزارش دوره سه‌ماهه ۲۷ تیر لغایت ۲۶ مهر ۱۳۹۷ را در بر گرفته، و در دو قسمت: (۱) اقدامات صورت گرفته برای مقابله با تحریم‌های آمریکا و تضمین انتفاع جمهوری اسلامی ایران از برجام؛ و (۲) استمرار اجرای تعهدات هسته‌ای و توسعه برنامه‌های هسته‌ای کشورمان در چارچوب برجام، سازماندهی شده است. شایان ذکر است، این گزارش صرفاً رؤس اقدامات اصلی دولت، به ویژه وزارت امور خارجه که در چارچوب ترتیبات برجام برای مقابله با تحریم‌های آمریکا انجام داده است را بیان می‌کند.

در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ (برابر با ۸ مه ۲۰۱۸) رئیس جمهور آمریکا خروج این کشور از برجام و بازگرداندن تحریم‌های قبلی علیه ایران را اعلام نمود و دوره‌های ۹۰ و ۱۸۰ روزها به عنوان مهلت اعمال مجدد تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا، تعیین کرد. دوره ۹۰ روزه در ۱۶ مرداد ۱۳۹۷ (برابر با ۷ اوت ۲۰۱۸) و دوره ۱۸۰ روزه در ۱۴ آبان ۱۳۹۷ (برابر با ۵ نوامبر ۲۰۱۸) به پایان می‌رسند. نخستین مرحله اجرایی شدن اعمال تحریم‌ها در دوره زمانی این گزارش قرار می‌گیرد.

^۱ بر اساس تبصره مزبور «وزیر امور خارجه موظف است روند اجرای توافق را هر سه ماه یک بار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی گزارش دهد». گزارش‌های سه‌ماهه پیشین به ترتیب در تاریخ‌های ۱۳۹۵/۱/۲۶، ۱۳۹۵/۴/۲۶، ۱۳۹۵/۷/۲۶، ۱۳۹۵/۱۰/۲۶، ۱۳۹۶/۱/۲۶، ۱۳۹۶/۴/۲۶، ۱۳۹۶/۷/۲۶، ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ و ۱۳۹۷/۱/۲۶ و ۱۳۹۷/۴/۲۶ تقدیم کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی شده است.

علاوه بر این در دوره این گزارش دوازدهمین گزارش رسمی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در خصوص فعالیت‌های هسته‌ای کشورمان در تاریخ ۸ شهریور ۱۳۹۷ (۳۰ اوت ۲۰۱۸) منتشر شد. در این گزارش آژانس بار دیگر بر استمرار پایبندی ایران به تعهدات برجامی صحنه گذاشته است.

به منظور مقابله با آثار غیرقانونی خروج آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌هایی که به موجب برجام رفع یا متوقف شده بودند، در سه ماهه گذشته رایزنی‌های گسترده‌ای از سوی مقامات مختلف کشورمان با سایر طرف‌های باقی مانده در برجام به ویژه سه کشور اروپائیسورت گرفت و مذاکراتی که سابقاً در این خصوص آغاز شده بود با جدیت پیگیری شد. در همین راستا، وزرای خارجه کشورهای عضو برجام در تاریخ ۲ مهر ۱۳۹۷ برابر با ۲۴ سپتامبر در حاشیه اجلاس مجمع عمومی ملل متحد در مقر دبیرخانه این سازمان در نیویورک ملاقات کردند. علاوه بر این حداقل دو دور مذاکره مجزا در سطح کارشناسی با نمایندگان ۴+۱ و سه کشور اروپایی در وینو بروکسل برگزار شد و اقدامات جبرانی اعضای باقی مانده برجام برای تضمین منافع ایران از این توافق مورد بررسی و تبادل نظر کارشناسی قرار گرفت.

در کلیه مراحل مذاکراتی مستمراً تأکید شد که جمهوری اسلامی ایران تا زمانی در برجام باقی خواهد ماند که سایر طرف‌های برجام به تعهدات خود عمل کرده و غیبت آمریکا در برجام را جبران کنند. تداوم حضور جمهوری اسلامی ایران در برجام منوط به انتفاع از توافق و جبران خسارات وارده به ایران از طریق اقدامات مناسب ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی است. همچنین جمهوری اسلامی ایران خاطر نشان ساخته است، فارغ از این که ایران چه تصمیمی در آینده اتخاذ نماید، آمریکا به دلیل خروج غیرقانونی و یکجانبه از برجام و بازگرداندن تحریم‌های یکجانبه، مسئول هرگونه تبعات ناشی از تصمیم خود خواهد بود.

اعلام رسمی تعهد به ایجاد سازوکار ویژه دریافت و پرداخت‌های کشورمان توسط سه کشور اروپایی عضو برجام تا قبل از آغاز دور دوم بازگشت تحریم‌های آمریکا بخشی از نتیجه اولیه مذاکرات صورت گرفته با ۴+۱، به ویژه سه کشور مذکور است. با ایجاد این سازوکار، برخی از مشکلات مربوط به انتقال وجوه از ایران یا به مقصد ایران رفع خواهد شد. علاوه بر مذاکرات فوق که در چارچوب برجام صورت گرفته است، از آن جایی که اعمال تحریم‌های آمریکا علیه کشورمان نقض عهدنامه مودت سال ۱۳۳۴ (۱۹۵۵ میلادی) میان دو کشور نیز تلقی می‌شود، جمهوری اسلامی ایران با طرح شکایتی نزد دیوان بین‌المللی دادگستری خواستار توقف تحریم‌ها و جبران خسارات وارده شد. دیوان مذکور در روز ۱۱ مهر ۱۳۹۷ (برابر با ۳ اکتبر ۲۰۱۸) با صدور قرار موقت به نفع کشورمان، دولت آمریکا را مکلف کرد تا طبق تعهدات بین‌المللی خود موانع ناشی از اقداماتش به موجب تصمیم ۸ مه ۲۰۱۸ در ارتباط با صادرات اقلام مرتبط با حوزه‌های دارو و تجهیزات پزشکی، اقلام غذایی و کشاورزی،

قطعات و تجهیزات هواپیما و خدمات تأمین و نگهداری لازم برای ایمنی هواپیماییه ایران را برطرف نماید. دیوان همچنین آمریکا را ملزم کرد تا صدور مجوزهای لازم را برای موارد مذکور و پرداخت‌ها و معاملات مربوط به آنها، تضمین کند.

همچنین رئیس محترم جمهوری و وزیر امور خارجه با استفاده از فرصت مجمع عمومی ملل متحد در نیویورک در کلیه سخنرانی‌ها و مذاکرات دو و چندجانبه بر غیر قانونی بودن خروج آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌هایی که در برجام رفع و یا متوقف شده بودند، تأکید کردند. مواضع کشورمان در این خصوص از سوی قاطبه دولت‌ها و مقامات ملاقات کننده، حمایت شد. گفتنی است که در جلسه مورخ ۲۶ سپتامبر شورای امنیت که به ریاست ترامپ برگزار شد، انزوای آمریکا بیش از پیش آشکار گردید. در این جلسه که آمریکا قصد داشت آن را به جلسه‌ای علیه جمهوری اسلامی تبدیل نماید، قاطبه اعضای شورای امنیت (۱۳ کشور) از برجام حمایت کرده و عموم آنها با قدردانی از پایبندی ایران به این توافق خواهان بازگشت آمریکا به برجام شدند.

بخش نخست

اقدامات صورت گرفته برای مقابله با تحریم‌های آمریکا، حفظ برجام و

انتفاع جمهوری اسلامی ایران از توافق

دومین نشست وزرای خارجه کشورهای باقی‌مانده در برجام (۴+۱) بعد از خروج آمریکا از برجام، در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مقر این سازمان در نیویورک برگزار شد. این نشست در اجرای مصوبه نشست مورخ ۱۵ تیر ۱۳۹۷ وزرای خارجه در وین بود که مقرر کرده بود تا نشست‌آتیوزرایخارجه در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل برگزار گردد. در نشست نیویورک آخرین تحولات مربوط به برجام و چگونگی امکان حفظ و استمرار آن پس از خروج آمریکا مورد بررسی قرار گرفت و همه شرکت‌کنندگان متفقاً ضمن غیرموجه دانستن خروج آمریکا، از پایبندی ایران به برجام ابراز خرسندی کردند و بر حق کشورمان برای برخورداری از منافع برجام تأکید ورزیدند. در خاتمه نشست، بیانیه مشترک وزرای خارجه توسط جناب آقای دکتر ظریف و خانم موگرینی به قرار زیر قرائت گردید.

۱- نشست وزیران ۴+۱ (چین، فرانسه، آلمان، فدراسیون روسیه، انگلیس به اضافه نماینده عالی اتحادیه اروپا برای امور خارجی و امنیتی) و جمهوری اسلامی ایران، اعضای برنامه جامع اقدام مشترک، در ۲ مهرماه ۱۳۹۷ در نیویورک برگزار شد. اعضا مسیرهای پیش رو برای تضمین اجرای کامل و مؤثر توافق هسته‌ای در تمامی ابعاد را بررسی کردند. آنها همچنین فرایند یافتن و عملیاتی کردن راهکارهای عملی برای مسایل ناشی از خروج یکجانبه ایالات متحده از این توافق و وضع مجدد تحریم‌هایی که وفق برجام و پیوست شماره دو آن رفع شده بود؛ موضوعی که عمیقاً موجب تأسف است را مورد مذاقه قرار دادند.

۲- نشست به ریاست خانم فدیریکا موگرینی نماینده عالی اتحادیه اروپایی و با حضور اعضای برجام در سطح وزرای خارجه برگزار شد.

۳- اعضای برجام مجدداً بر تعهد خود نسبت به اجرای کامل و مؤثر آن در کمال حسن نیت و در یک فضای سازنده تأکید کردند. آنها خاطرنشان کردند، برجام یک عنصر کلیدی در ساختار

جهانی‌عدم اشاعه بوده و یک دست‌آورد بسیار مهم در حوزه دیپلماسی چندجانبه می‌باشد که بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ با اتفاق آرا مورد تأیید شورای امنیت سازمان ملل متحد قرار گرفته است.

۴- اعضا تصدیق کردند، همانطور که ۱۲ گزارش پی‌در پی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تأیید کرده است، ایران به اجرای کامل و مؤثر تعهدات هسته‌ای خود ادامه داده، و بر ضرورت تداوم این عملکرد تأکید کردند. اعضا همچنان پروژه مدرن‌سازی رآکتور تحقیقاتی اراک به عنوان بخشی از برجام و طرح تبدیل تأسیسات فردو به یک مرکز هسته‌ای، فیزیک و فناوری را مورد حمایت قرار خواهند داد. اعضا همچنین مجدداً حمایت خود را از پروژه‌هایی که در حوزه همکاری هسته‌ای صلح‌آمیز در چارچوب پیوست شماره سه برجام قرار دارند، اعلام کردند.

۵- اعضا اذعان کردند که در کنار اجرای تعهدات هسته‌ای از سوی ایران، رفع تحریم‌ها و از جمله برخورداری ایران از منافع اقتصادی حاصله از آن، یک بخش حیاتی از برجام است.

۶- اعضا بر اراده خود برای حمایت از آزادی فعالان اقتصادی در تعقیب کسب و کار مشروع با ایران، در تطابق کامل با قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، تأکید کردند.

۷- اعضا همچنین فعالیت‌های فشرده و پیشرفت‌های ماهوی که تاکنون صورت گرفته است، تشدید گفت‌وگوهای فنی، تلاش‌هایی که برای حفظ و تقویت روابط دوجانبه اقتصادی انجام می‌شود، بسیج منابع قابل توجه توسط همه اعضا، از جمله با کشورهای ثالث علاقمند برای حمایت از برجام و پیگیری به موقع و مؤثر عادی‌سازی روابط تجاری و بازرگانی با ایران را مورد توجه و تأکید قرار دادند.

۸- در این زمینه، اعضا از به‌روزرسانی «قانون انسداد» اتحادیه اروپا، و اعطای مجوز به بانک سرمایه‌گذاری اروپا برای اینکه ایران نیز واجد شرایط برای دریافت وام‌های خارجی محسوب شود و اینکه این به‌روزرسانی در ۱۶ مرداد اجرایی شده است، استقبال کردند.

۹- اعضا تداوم تعهد خود به اهداف مندرج در بیانیه وزرای جلسه کمیسیون مشترک در ۱۵ تیرماه ۱۳۹۷، به ویژه پیگیری اقدامات مشخص و مؤثر برای تضمین کانال‌های پرداخت با ایران و تداوم صادرات نفت و میعانات گازی، محصولات نفتی و پتروشیمی را مجدداً مورد تأیید قرار دادند.

۱۰- نظر به فوریت و ضرورت حصول نتایج ملموس، اعضا از پیشنهادات عملی برای حفظ و توسعه کانال‌های پرداخت و به طور مشخص ابتکار تأسیس یک «سازوکار ویژه» برای تسهیل پرداخت‌های مربوط به صادرات (شامل نفت) و واردات ایران که فعالان اقتصادی را در تعقیب تجارت مشروع با ایران مساعدت کرده و به آنها اطمینان مجدد می‌دهد، استقبال کردند. اعضا مجدداً بر اراده قوی خود برای حمایت از فعالیت بیشتر برای عملیاتی کردن این «سازوکار ویژه» در کنار تداوم تعامل با شرکای منطقه‌ای و بین‌المللی تصریح کردند.

۱۱- اعضا بر تصمیم خود برای حمایت از راهکارهای عملیاتی در خصوص موارد فوق تأکید و توافق کردند پیشرفت‌های حاصله را به دقت زیر نظر داشته باشند و جلسه کمیسیون مشترک را، از جمله در سطح وزیران، به نحو مقتضی برای پیشبرد تلاش‌های مشترک تشکیل دهند.

۱۲- اعضای برجام خاطرنشان کردند این ابتکارها با هدف حفظ برجام صورت می‌گیرد که در جهت منافع بین‌المللی است.

یادآور می‌شود، بعد از نشستوزراء دروین، کشورهای اروپایی کلیات بسته‌پیشنهادی خود را به منظور چگونگی انتفاع ایران از برجام

نیز ارائه نمودند که شامل پیشنهاداتی در خصوص چگونگی مناسبات بانکی، فروشنده‌های ایران و مسائل حمل و نقل و مبادلات آنها بود. این مجموعه نه فقط محصول چندین دور مذاکره با طرف‌های اروپایی بود، بلکه مبنای دو دور مذاکره مجزا در وین و بروکسل با نمایندگان ۴+۱ و سه کشور اروپایی عضو برجام نیز قرار گرفت.

مذاکرات کارشناسی در دوره زمانی این گزارش در قالب کارگروهی به نام «کارگروه ویژه اقدامات اقتصادی برجام» صورت گرفته است. این کارگروه با هدف پیگیری کارشناسی و فنی مطالبات جمهوری اسلامی ایران از اعضای ۴+۱ تشکیل شده و از سوی کشورمان نمایندگان نهادهای ذیربط نظیر وزارت راه و شهرسازی، وزارت نفت، بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و دارایی و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و از طرف مقابل هیات‌های کارشناسی انگلیس، فرانسه، آلمان، چین و روسیه و همچنین نمایندگان اتحادیه اروپا و ادارات کل کمیسیون اروپا حضور دارند.

غیر از طرح مشکلات ناشی از وضع مجدد تحریم‌های آمریکا علیه ایران، به ویژه در حوزه‌های پولی-بانکی، بیمه، حمل و نقل و مسائل نفتی، جلسات کارشناسی بر موضوع ایجاد یک سازوکار مستقل دریافت و پرداخت متمرکز شده است تا بتواند وجوهی را که از مقصد ایران یا به مقاصد ایرانی ارسال می‌شوند، ولی به دلیل تحریم‌های

آمریکا یا عدم همکاری بانک‌های تجاری با مشکل روبرو شده‌اند، منتقل کند. این موضوع در کنار اقدامات کشورهای عضو برجام برای حفظ سطح تولید و فروش نفت ایران و روش‌های حمایت از بنگاه‌های اقتصادی که با ایران همکاری دارند هم اکنون در برنامه مذاکراتی هیات‌های ایرانی، اروپایی، چینی و روسی قرار دارد.

در تاریخ ۱۶ مرداد و همزمان با اجرایی شدن دور اول اعمال تحریم‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، مصوبه اتحادیه اروپا موسوم به قانون انسداد لازم‌الاجرا شد. این قانون شرکت‌های اروپایی را از تبعیت از قوانین تحریمی آمریکا منع می‌کند و به آنها اجازه می‌دهد چنانچه از قوانین تحریمی مذکور متحمل ضرر و زیان شده باشند، علیه مسبب آن طرح شکایت و درخواست غرامت کنند. این قانون تصریح می‌کند، احکام محاکم آمریکایی که بر اساس قوانین تحریمی صادر شده‌اند، در اروپا قابلیت اجرا ندارد.

موضوع برجام همچنین یکی از محورهای اصلی مذاکرات دو و چندجانبه جناب آقای دکتر روحانی رئیس محترم جمهور و جناب آقای دکتر ظریف وزیر محترم امور خارجه در حاشیه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد بود.

در ۱۱ مهرماه ۱۳۹۷ دیوان بین‌المللی دادگستری قرار موقت خود در باره شکایتی را صادر کرد که ایران در تاریخ ۲۵ تیرماه ۱۳۹۷ و در واکنش به اقدام دولت آمریکا در اعمال مجدد تحریم‌های غیرقانونی یکجانبه علیه جمهوری اسلامی ایران متعاقب تصمیم ۸ مه ۲۰۱۸ دولت آمریکا نزد دیوان مذکور، به عنوان رکن اصلی قضایی سازمان ملل متحد، ثبت کرده بود. این شکایت بر مبنای عهدنامه مودت ۱۳۳۴ (۱۹۵۵) اقامه شده بود. دیوان بین‌المللی دادگستری قرار موقت خود را به اتفاق آراء صادر، و طی آن ضمن احراز صلاحیت خود برای رسیدگی به این دعوا و اینکه قرار صادره الزام‌آور و لازم‌الاتباع است و موجب تعهدات بین‌المللی برای مخاطبین آن می‌باشد، اعلام کرد، دولت آمریکا ملزم است طبق تعهدات بین‌المللی خود وفق عهدنامه ۱۳۳۴ مودت، روابط اقتصادی و حقوق کنسولی، موانع ناشی از اقداماتش به موجب تصمیم ۸ مه ۲۰۱۸ (در ارتباط با صادرات اقلام زیر به جمهوری اسلامی ایران) را برطرف نماید:

- دارو و تجهیزات پزشکی؛

- اقلام غذایی و کشاورزی؛

- قطعات و تجهیزات هواپیما و خدمات تامین و نگهداری لازم برای ایمنی هواپیمایی.

دیوان همچنین در این قرار، آمریکا را ملزم کرد تضمین نماید که مجوزهای لازم برای موارد مشمول در بند فوق صادر، و پرداخت‌ها و معاملات مربوط به آنها انجام می‌شود. ضمناً، دیوان در ادامه رأی خود همچون آرای قبلی و

در پرتو رویه قضایی خود، از طرفین خواسته است از هر اقدامی که اختلاف جاری نزد دیوان را تشدید یا تطویل نموده یا حل و فصل آن را پیچیده می‌کند، خودداری نمایند. با توجه به موضوع شکایت (اعمال مجدد تحریم‌های غیرقانونی یکجانبه علیه جمهوری اسلامی ایران)، طبعاً دولت ایالات متحده آمریکا مسئولیت مضاعفی در این خطاب دیوان دارد.

شایان ذکر است، دیوان با رد ادعاها و نظرات حقوقی دولت آمریکا، به صراحت ذکر کرده است که موارد مورد درخواست ایران، منحصرأً به نقض‌های احتمالی عهدنامه ۱۳۳۴ (مستند دعوا از سوی ایران) مربوط است و به هیچ یک از مفاد برجام اشاره ندارد. از نظر دیوان، حقوق مورد اشاره از سوی ایران مبتنی بر تفسیر عهدنامه ۱۳۳۴ بوده و برخی از موارد مندرج در تصمیم ۸ مه آمریکا (همزمان با خروج از برجام)، به عنوان مثال فسخ مجوزهای اعطاء شده برای واردات از ایران، محدودیت‌های اعمال شده بر تعاملات مالی و ممنوعیت اقدامات تجاری، قابلیت تحت تأثیر قراردادن حقوق مورد استناد را ایران به موجب عهدنامه ۱۳۳۴ دارد.

بخش دوم

استمرار اجرای تعهدات هسته‌ای و

پیشرفت برنامه‌های هسته‌ای در چارچوب برجام

الف) دوازدهمین بیانیه‌مدیرکل آژانس و تأیید پایبندی ایران و داد‌اعا‌های بی‌پایه‌نخست‌وزیر اسرائیل در مجمععمومی:

در مورخ ۸ شهریور ۱۳۹۷ (۳۰ اوت، ۲۰۱۸) آقای آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) برای دوازدهمین بار بیانی‌گزارش ارزیابی خود از فعالیت‌های هسته‌ای ایران را صادر و بر پایبندی کشورمان بر تعهدات پذیرفته شده در برجام، تأکید و تصریح کرد.

مدیرکل آژانس همچنین در مورخ ۱۰ مهر ۱۳۹۷ (دوم اکتبر ۲۰۱۸) بیانیه دیگری صادر کرد و به ادعاهای بی‌پایه و اساس نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی مبنی بر وجود یک مرکز غنی‌سازی اورانیوم در تورقوزآباد-تهران پاسخ داد. آمانو گفت، آژانس پادمان‌ها را با توجه به حقوق و وظایف برخاسته از توافقنامه‌های جامع پادمان و پروتکل الحاقی میان آژانس و کشورها، شورای حکام آژانس و همچنین تصمیمات و قطعنامه‌های شورای امنیت، و بر اساس رویه‌های تأسیسی پادمان‌های آژانس اجرا می‌کند. لازم به یادآوری است که تحت چارچوب نظام راستی‌آزمایی موجود، آژانس بازرسان خود را فقط به سایت‌هایی که نیاز باشد اعزام می‌کند. بیانیه مدیرکل آژانس می‌افزاید راستی‌آزمایی‌های هسته‌ای آژانس همیشه بی‌طرفانه، مبتنی بر حقیقت و حرفه‌ای می‌باشد و استقلال آژانس در ارتباط با اجرای راستی‌آزمایی‌ها اهمیت بسیار زیادی برای حفظ اعتبار آن دارد. آمانو تصریح می‌کند فعالیت‌های راستی‌آزمایی در ایران، براساس موافقتنامه جامع پادمان توافق شده با ایران و پروتکل الحاقی که ایران به صورت مشروط به آن عمل می‌کند، اجراء می‌شود. آمانو در خاتمه می‌افزاید، آژانس به ارزیابی اعلامیه‌های ایران تحت پروتکل الحاقی ادامه داده، و دسترسی تکمیلی را به تمام سایت‌ها و مکان‌هایی که تحت پروتکل مذکور نیاز داشته، به اجراء گذارده است.

(ب) تداوم پیشرفت پروژه‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای:**۱- پروژه مدرن‌سازی رآکتور تحقیقاتی آب سنگین خنداب:**

طراحی تفصیلی پروژه، طراحی و تکمیل سیستم‌های مختلف مرتبط با رآکتور و همچنین هماهنگی‌های لازم در خصوص سوخت رآکتور در حال انجام می‌باشد. پس از خروج آمریکا از برجام، اولین جلسه «گروه کاری اراک» با حضور نماینده انگلیس به عنوان جایگزین آمریکا در وین برگزار و برنامه‌ریزی برای برگزاری جلسات منظم صورت گرفت و اولین جلسه آن از ۲۵ الی ۲۷ مهر ماه در وین برگزار خواهد شد.

۲- پروژه ایزوتوپ پایدار:

همکاری با روسیه در این خصوص طبق برنامه جریان دارد.

۳- آب سنگین:

کارخانه تولید آب سنگین همچنان به فعالیت خود ادامه می‌دهد. به منظور عرضه محصول به بازارهای بین‌المللی، مذاکرات با شرکت‌های مختلف در حال پیگیری است و در بازه زمانی سه ماهه گذشته، مقادیری از این محصول به خارج از کشور صادر شده است.

۴- تعاملات با IAEA:

به غیر از دوازدهمین گزارش آژانس که در دوره گزارش حاضر صادر گردید، بازرسی و نظارت بر راستی‌آزمایی آژانس مطابق موافقتنامه پادمان و پروتکل الحاقی ادامه دارد. ارسال گزارش‌های موجودی و تغییرات مواد هسته‌ای کشور به آژانس، مطابق با موافقتنامه پادمان به صورت ماهیانه انجام گرفته است.

۵- همکاری‌های بین‌المللی:

به منظور تحقق ظرفیت‌های پیش‌بینی شده در ضمیمه ۳ برجام، سازمان انرژی اتمی ایران به رایزنی برای توسعه همکاری‌های بین‌المللی ادامه داده است. اهم اقدامات قابل ذکر در این حوزه به شرح ذیل می‌باشد:

۱-۵- همکاری با اتحادیه اروپا:

پروژه همکاری مشترک جهت توانمندسازی مرکز نظام ایمنی هسته‌ای ایران در سال ۱۳۹۶ آغاز و به یک کنسرسیوم اروپایی واگذار گردید و در مرداد ۱۳۹۷ دومین بخش از این پروژه نیز با برگزاری مناقصه به همان

کنسرسیوم واگذار شد. سومین سمینار عالیرتبه همکاری‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران و اتحادیه اروپا نیز با توجه به پیگیری‌های صورت گرفته، مقرر است در ۵ و ۶ آذر ۹۷ در بروکسل برگزار گردد که هماهنگی‌های مربوطه در حال انجام است.

۲-۵- همکاری‌های صلح‌آمیز هسته‌ای با فرانسه:

مطابق با مذاکرات صورت گرفته، هیأتی از سازمان انرژی اتمی ایران به دعوت *CEA* فرانسه به این کشور سفر و در خصوص همکاری‌های آتی با فرانسه بحث و تبادل نظر نمودند.

۳-۵- همکاری‌های صلح‌آمیز هسته‌ای با روسیه:

پروژه‌های ایزوتوپ پایدار و ساخت دو نیروگاه جدید در ساختگاه بوشهر طبق زمان‌بندی پیش‌بینی شده در حال پیشرفت می‌باشد.

۴-۵- همکاری‌های صلح‌آمیز هسته‌ای با چین:

در تداوم همکاری‌های ایران و چین رؤسای سازمانهای انرژی اتمی دو کشور در وین و در حاشیه کنفرانس عمومی آژانس، ملاقات کردند که در آن آخرین وضعیت پیشرفت پروژه بازطراحی اراک مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

ستاد پیگیری اجرای برجام

بیست و پنجممهر ۱۳۹۷